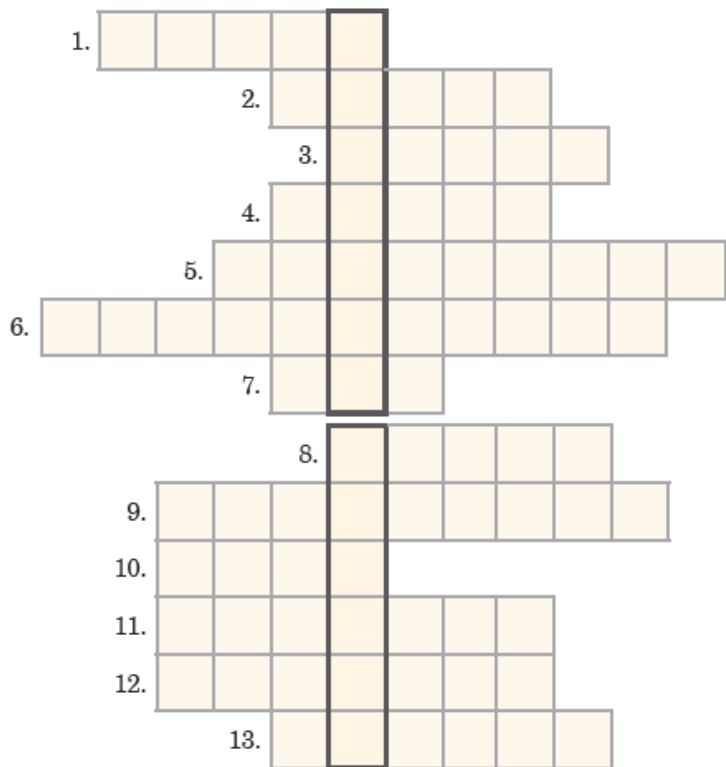

Epoka rycerzy

.....
Imię i nazwisko
.....
Data Klasa

1 Rozwiąż krzyżówkę. Następnie wyjaśnij znaczenie otrzymanego hasła.

1. Podstawowa broń rycerza.
2. Siedziba rycerza i jego rodziny.
3. Wysoka zamkowa budowla, która umożliwiała obserwację okolicy.
4. Zbrojne starcie wrogich wojsk.
5. Uroczystość nadania tytułu rycerskiego.
6. Plac znajdujący się wewnątrz zamku.
7. Chłopiec oddany na wychowanie do zamku.
8. Materiał, który często wykorzystywano do budowy zamków.
9. Miejsce przebywania osób odbywających karę.
10. Rów wokół zamku wypełniony wodą.
11. Kandydat na rycerza.
12. Zawody rycerskie.
13. Stawał się nim giermek po ceremonii pasowania.

Hasło: -

2 Przeczytaj tekst źródłowy. Następnie wykonaj polecenia.

Młody rycerz musiał przechodzić stopnie: pazia [i] giermka [...] oraz powinien był odznaczyć się walecznością, zanim przez ceremonię pasowania otrzymał godność rycerza. Do obrzędu tego przygotowywał się przez oczyszczenie moralne (spowiedź) i fizyczne (kąpiel), występował w białej szacie niewinności, a po pasowaniu damy wkładały na niego zbroję. Ceremonia ta, aczkolwiek u różnych narodów mogła mieć pewne różnice, głównie polegała jednak wszędzie na opasaniu pasem rycerskim (od czego wzięła nazwę), na trzykrotnym uderzeniu młodego rycerza po barkach płazem miecza i oddaniu potem tego miecza rycerzowi.

Źródło: Z. Gloger, „Encyklopedia staropolska”, t. 3, s. 323–324.

a) Wyjaśnij, jakie warunki należało spełnić, aby zostać pasowanym na rycerza.

.....

.....

.....

.....

b) Napisz, w jaki sposób kandydat na rycerza przygotowywał się do uroczystości pasowania.

.....

.....

.....

.....

c) Wymień we właściwej kolejności czynności, które wykonywano w trakcie opisanej ceremonii.

.....

.....

.....

.....

d) Wyjaśnij, od czego pochodzi nazwa *pasowanie*.

.....

.....

.....

.....

3 Wstaw literę „P” w kratki przy zdaniach prawdziwych, a literę „F” – obok zdań fałszywych.

- W średniowieczu rycerzem mógł zostać wyłącznie chłopiec, którego przodkowie należeli do stanu rycerskiego.
- Podczas uroczystości pasowania rycerz otrzymywał pas bez miecza.
- W epoce średniowiecza tarcza pełniła tylko funkcję reprezentacyjną.
- Dzięki zwycięstwom w turniejach rycerskich wojownik zdobywał sławę i bogactwo.
- Zamek zabezpieczały przed nieprzyjacielem masywne mury obronne i wieże, a także fosa oraz most zwodzony.
- Zawisza Czarny zginął w bitwie pod Grunwaldem.

Jadwiga i Jagiełło

1 Połącz postacie historyczne z odpowiednimi dokonaniami.

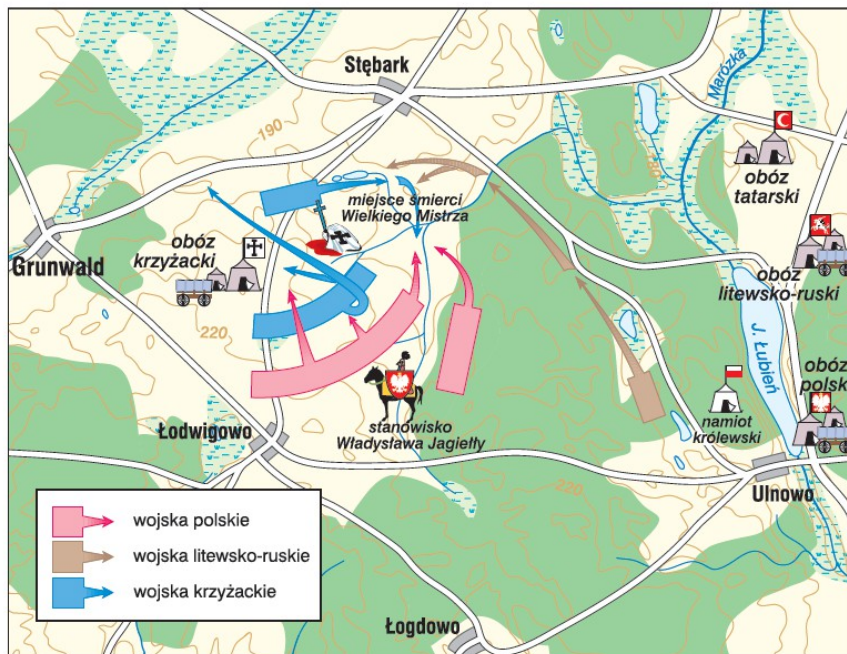
.....	
Imię i nazwisko	
.....	
Data	Klasa

Jadwiga •	•opracowanie „Roczników, czyli Kronik sławnego Królestwa Polskiego”
Władysław Jagiełło •	•odzyskanie Pomorza Gdańskiego, Warmii oraz ziemi chełmińskiej
Kazimierz Jagiellończyk •	•przekazanie kosztowności na rozwój Akademii Krakowskiej
Jan Długosz •	•chrzest Litwy

2 Zaznacz jedno wyrażenie w każdym nawiasie, tak aby powstały zdania prawdziwe.

- Na mocy pokoju z 1411 roku Polska odzyskała (ziemię dobrzyńską / ziemię chełmińską).
- Przed bitwą pod Grunwaldem posłowie krzyżaccy podarowali Jagielle (bombardy / miecze).
- Jan Długosz (uczestniczył / nie uczestniczył) w bitwie grunwaldzkiej.
- Polska i Litwa zdecydowały się na zawarcie unii, ponieważ (miały wspólnego wroga / władcy obu państw byli ze sobą spokrewnieni).

3 Zapoznaj się z planem przedstawiającym końcowy etap bitwy pod Grunwaldem. Następnie wykonaj polecenia.

- Wymień nazwy wsi znajdujących się w pobliżu miejsca bitwy.

.....

- Odpowiedz, jakie oddziały wspomagały Polaków i Litwinów.

.....

- Podaj nazwę jeziora, nad którym wojska polskie rozbiły swój obóz.

.....

Konstytucja 3 maja

.....
Imię i nazwisko

.....
Data

.....
Klasa

1 Uporządkuj podane wydarzenia w kolejności chronologicznej. W tym celu wpisz w kratki cyfry od 1 do 5.

- początek obrad Sejmu Wielkiego
- zawiązanie konfederacji targowickiej
- uchwalenie Konstytucji 3 maja
- II rozbiór Polski
- bitwa pod Zieleńcami

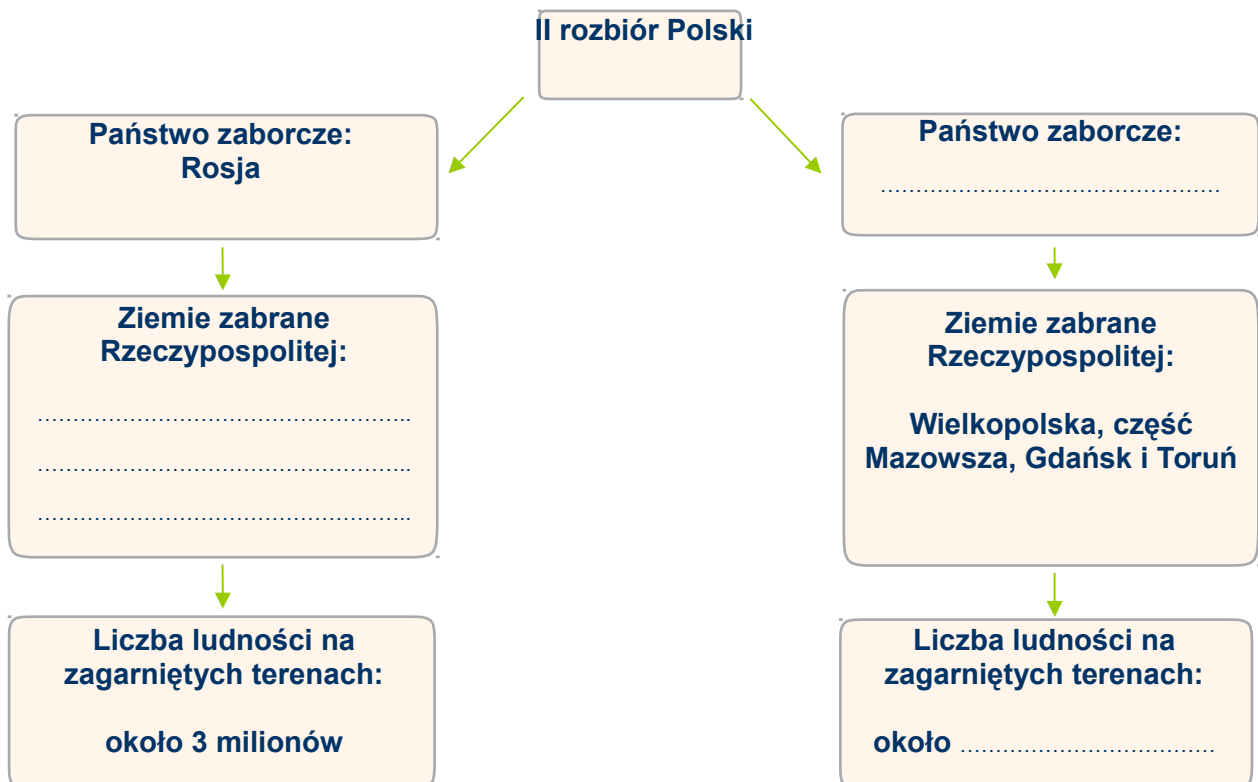
2 Połącz hasło *Konstytucja 3 maja* z reformami, które wprowadziła ta ustawa.

- zniesienie wolnej elekcji •
- wprowadzenie dziedziczności tronu •
- zniesienie liberum veto •
- dopuszczenie mieszczan do sprawowania niektórych urzędów •

Konstytucja 3 maja

- likwidacja izby poselskiej
- uznanie prawa chłopów do obejmowania urzędów
- utworzenie Straży Praw
- zniesienie wszystkich przywilejów szlacheckich

3 Uzupełnij schemat dotyczący II rozbioru Polski.

Mieszko I i chrzest Polski

.....
 Imię i nazwisko

 Data
 Klasa

1 Połącz ze sobą odpowiednie fragmenty, tak aby powstały zdania.

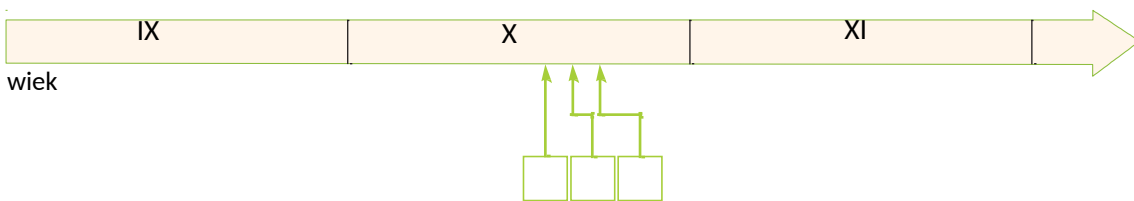
Mieszko I przyjął chrzest, ponieważ •	• reprezentowaniu interesów danego kraju za granicą.
Dyplomacja polega na •	• chciał wzmocnić pozycję państwa polskiego w Europie.
Do bitwy pod Cedynią doszło dlatego, że •	• na zachodnie ziemie Polski najechał margrabia Hodon.

2 Wykreśl z poziomych i pionowych rzędów diagramu 10 wyrazów związanych z początkami państwa polskiego.

F	R	E	P	I	A	S	T	O	W	I	E
D	C	C	W	I	U	D	E	F	G	F	G
O	E	H	Ł	E	J	A	T	Z	N	K	G
B	D	R	U	Ż	Y	N	A	C	I	U	R
R	Y	Z	W	S	Ł	I	A	D	E	F	Ó
A	N	E	P	O	Z	N	A	Ń	Z	A	D
W	I	S	K	A	L	A	N	Ą	N	Y	P
A	A	T	M	I	E	S	Z	K	O	S	A

3 Uporządkuj podane wydarzenia w kolejności chronologicznej. W tym celu wpisz w wyznaczone miejsca litery odpowiadające poszczególnym zdarzeniom. Litery ułożone we właściwej kolejności utworzą hasło. Wyjaśnij jego znaczenie.

- J bitwa pod Cedynią
- W początek panowania Mieszka I
- O Chrzest Polski

Hasło: –

4 Wstaw znak „X” w kratki przy zdaniach opisujących skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Polskę.

- Do Polski zaczęli przybywać duchowni, powstawały kościoły oraz szkoły.
- Wzrosło znaczenie władzy książęcej.
- Ludność nie musiała płacić danin.
- Polska mogła nawiązać stosunki dyplomatyczne z innymi krajami chrześcijańskimi.

Na sejmiku i na sejmie

Imię i nazwisko	
Data	Klasa

1 Uzupełnij krzyżówkę. Następnie wpisz w wyznaczone miejsca litery według podanych wskazówek. Wyjaśnij znaczenie otrzymanego hasła.

		A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1. Siedziba szlachty.	1.										przedstawiciela średniej
2. Szczególne przysługujące bądź grupom ludzi.	2.										uprawnienia określonym osobom
3. Inaczej król.	3.										
4. Element stroju	4.										szlacheckiego.
5. W dawnej Rzeczypospolitej dostojnik kościelny	5.										
6. wysoki urzędnik świecki zasiadający senacie.	6.										lub
7. Broń będąca szlacheckiego.	7.										w
8. Przedstawiciel szlachty.	8.										symbolem stanu
9. Szlachta nieposiadająca majątku.	9.										najbogatszej grupy
10. Znak na tarczy herbowej.	10.										
11. Jedna z izb parlamentu w dzisiejszej Polsce.											

Hasło: 9C 10B 7A 8B 4A 2B 6F 3F 2I 5D 10A 2C 2G 7B 3F 3G 5B 3F 4A 3 D

	9C	10B	7A	8B	4A	2B	6F	3F	2I	5D	10A	2C	2G	7B	3F	3G	5B	3F	4A	3 D
--	----	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

2 Zaznacz jedno wyrażenie w każdym nawiasie, tak aby powstały zdania prawdziwe.

- W trakcie obrad sejmiku walnego obowiązywała (*zasada jednomyślności / zasada większości głosów*).
- W posiedzeniach sejmiku walnego brały udział trzy stany sejmujące: (*szlachta, mieszczaństwo i chłopcy / senat, izba poselska i król*).
- Obecnie w polskim sejmie zasiadają (*posłowie / senatorowie*).

Państwo wielu narodów

.....	
Imię i nazwisko	
.....	
Data	Klasa

1 Zapisz w wyznaczonych miejscach przyczyny i skutki zawarcia unii lubelskiej.

UNIA LUBELSKA Z 1569 ROKU	
Przyczyny	Skutki

2 Połącz każdą nazwę grupy narodowościowej z dwoma właściwymi opisami.

Wyznawali islam.

Modlili się w meczetach.

Posługiwali się językiem jidysz.

Ich potomkami są współcześni
Białorusini, Ukraińcy i Rosjanie.

W większości byli chłopami
zamieszkującymi terytorium Ukrainy.

Żydzi

Tatarzy

Niemcy

Rusini

Kozacy

Podobnie jak Kozacy wyznawali
prawosławie.

W większości byli protestantami.

Słynęli z waleczności, zajmowali się
wyprawami łupieżczymi.

Mieszkali głównie w miastach Wielko-
polski i Pomorza Gdańskiego.

Modlili się w synagogach.

3 Przeczytaj tekst źródłowy. Następnie wykonaj polecenia.

[...] Zapobiegając temu, aby się [...] między ludźmi rozterka [kłótnia] nie wszczęła, [...] obiecujemy to sobie wspólnie, [...] pokój między sobą zachować, a dla różnej wiary i odmiany w kościołach krwi nie przelewać, ani się karać konfiskatą dóbr, więzieniem i wygnaniem [...].

Źródło: *Akt konfederacji warszawskiej*, [w:] *Teksty źródłowe do nauczania historii w szkole*, nr 13, Warszawa 1960, s. 29.

a) Napisz, jaka była przyczyna uchwalenia aktu konfederacji warszawskiej.

.....
.....
.....

b) Wyjaśnij, do czego zobowiązywali się twórcy dokumentu.

.....
.....
.....

Polska Kazimierza Wielkiego

.....	
Imię i nazwisko	
.....	
Data	Klasa

1 Uporządkuj chronologicznie podane wydarzenia. W tym celu zapisz we właściwej kolejności przypisane do nich litery. Utworzą one hasło – nazwę jednego z miast, w którym za panowania Kazimierza Wielkiego wzniesiono zamek.

- O – zawarcie pokoju z Krzyżakami w Kaliszu
- C – uczta u Wierzyńka
- P – koronacja Kazimierza Wielkiego
- Ł – zrzeczenie się praw do Śląska
- K – śmierć Kazimierza Wielkiego

Hasło:

2 Zaznacz jedno wyrażenie w każdym nawiasie, tak, aby powstały zdania prawdziwe.

- Za panowania Kazimierza Wielkiego zwiększyły się dochody państwa, między innymi dzięki sprowadzeniu do Polski osadników z (*Europy Zachodniej / Europy Wschodniej*).
- Kazimierz Wielki zawarł w Kaliszu pokój wieczysty z (*Krzyżakami / Węgrami*).
- W średniowieczu nauka na Akademii Krakowskiej odbywała się w języku (*łacińskim / polskim*).
- W czasie zjazdu europejskich władców w Krakowie w 1364 roku okazała ucztę wyprawił (*Jan Długosz / Mikołaj Wierzynek*).

3 Wyjaśnij, kim byli zacy i jakie prawa im przysługiwały.

.....

.....

.....

.....

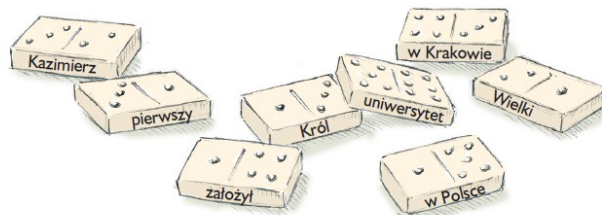
.....

.....

.....

4 Ułóż kostki domina. Wyrazy zapisane na poszczególnych elementach utworzą zdanie. Zapisz otrzymane wypowiedzenie w wyznaczonym miejscu.

.....

.....

Powstanie kościuszkowskie

.....	
Imię i nazwisko	
.....	
Data	Klasa

1 Połącz terminy z odpowiednimi wyjaśnieniami.

uniwersał •	• powstanie zbrojne
insurekcja •	• akt prawny dotyczący ważnych spraw państwowych
rozbiór •	• podział obszaru danego kraju na części i włączenie ich w granice wrogich państw

2 Uporządkuj chronologicznie podane wydarzenia. W tym celu zapisz we właściwej kolejności przypisane do nich litery, a następnie odczytaj hasło. Wyjaśnij jego znaczenie.

N – trzeci rozbiór Polski

C – wydanie Uniwersału połanieckiego

A – bitwa pod Raclawicami

E – bitwa pod Maciejowicami

N – przysięga Tadeusza Kościuszki na Rynku w Krakowie

K – śmierć Stanisława Augusta Poniatowskiego

L – rzeź mieszkańców Pragi

Z – udzielenie pomocy powstańcom z Wielkopolski przez Jana Henryka Dąbrowskiego

I – zrzeczenie się tronu przez Stanisława Augusta Poniatowskiego

Hasło: –

3 Przeczytaj tekst źródłowy. Następnie odpowiedz na pytania.

2. [...] *Że osoba wszelkiego włościanina jest wolna i że mu wolno przenieść się, gdzie chce, byleby oświadczył [...], gdzie się przenosi, i byleby długi winne oraz podatki krajowe opłacił.*

3. [...] *Lud ma ulżenie w robociznach [pańszczyźnie] tak, iż ten, który robił dni 5 lub 6 w tygodniu, ma mieć dwa dni opuszczone w tygodniu. Który robił dni 3 lub 4 w tygodniu, ma mieć opuszczony jeden dzień [...].*

Źródło: Uniwersał połaniecki (fragment), [w:] „Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów”, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 455–456.

a) Jakie warunki musiał spełnić chłop, aby móc się przenieść do innej wsi?

.....
.....
.....

b) Ile dni pańszczyzny darowano chłopu pracującemu przez 3 dni w tygodniu na polu należącym do właściciela folwarku?

.....
.....
.....

Wielkie odkrycia geograficzne

.....	
Imię i nazwisko	
.....
Data	Klasa

1 Podaj trzy przyczyny wielkich odkryć geograficznych.

-
-
-

2 Uzupełnij tabelę informacjami dotyczącymi wielkich odkryć geograficznych.

DATA WYPRAWY	DOWÓDCA WYPRAWY	ODKRYCIA
1488 rok		
	Krzysztof Kolumb	
		droga morska z Europy do Indii przebiegająca wokół południowych wybrzeży Afryki
lata 1519–1522		

3 Wyjaśnij znaczenie podanych terminów.

karawela –

astrolabium –

Indianie –

4 Wstaw literę „P” w kratki przy zdaniach prawdziwych, a literę F – obok zdań fałszywych.

- Dzięki odkryciu drogi morskiej do Indii Hiszpanie mogli sprzedawać tam produkowany w Europie jedwab.
- Bocianie gniazdo to miejsce zajmowane na okręcie przez sternika.
- Żagle łacińskie miały trójkątny kształt.
- Dzięki kompasowi można wyznaczyć kurs okrętu.